

אאוטברין וטאבולה
חידשו את המגעים
למיזוג
מאיר אורבך

100 ימים של
טראמפ
כתבי כלכליסט

הבת ירשה מאביה
מתכון לבשר מטוגן -
ונהפכה למיליונרית
שירות כלכליסט

השער החדש לאירופה: הישראלים נוהרים לדרכונים פורטוגליים

פורטוגל היא ארץ המקלט הטרנדית בקרב ישראלים להוטי דרכון זר. כמו ספרד, גם היא מציעה דרכון לצאצאים של מגורשי האינקוויזיציה, אבל בניגוד לשכנתה, בפורטוגל המסלול קל יחסית. אלפי ישראלים כבר הגישו בקשה, המשרדים המתמחים מתרבים, הקהילות היהודיות מתחרות ביניהן במבצעי הוזלות ואפילו לאשכנזים גמורים יש סיכוי להצליח

דיאנה בחור ניר 11.03.17 16:55

תגיות: פורטוגל דרכון פורטוגזי ארץ מקלט

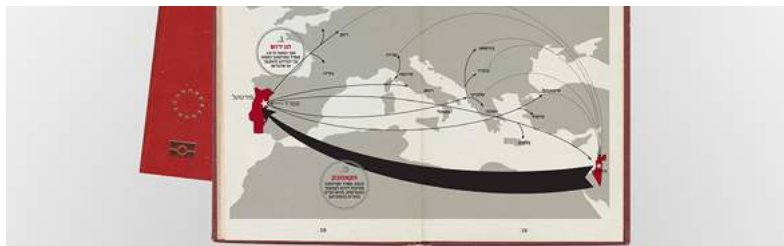
הביקור במשרדי עורכי הדין פינקו-ברקן כמוהו כביקור אצל רופא של חולה הסובל מבעיה קשה, אבל לא חשוכת מרפא: שורשים אשכנזיים. ובמקרה שלי: לטביים. "ימינה זה החדר הרומני", אומרת לי פקידת הקבלה במשרד, אבל אני פה בשביל דרכון פורטוגזי. "שר ושמאלה", היא עונה בלי למצמץ, ואני נכנסת לחדר שבו ייערך לי תחקיר נוקב. המטרה: למצוא לי שורשים של מגורשי פורטוגל. "האם השם שלכם שונה מבכר לבחור במשך השנים? מהיכן הגיעו הורי סבך וסבתך ללטביה? כמה דורות אחורה תוכלי לשרטט? האם יש סיכוי שהם צאצאי קהילת מגורשי ספרד שהשתקעה באוסטריה? דיברו לדינו בבית? האם היה בית כנסת ספרדי בריגה?". אני מתחילה להשלים עם העובדה שפורטוגזית כבר לא אהיה, אבל עו"ד הילה פינקו עדיין אופטימית: "אם אפילו ביבי, נצר לשושלת ליטאית, הכריז שהוא צאצא של מגורשי ספרד, אז יש תקווה".

קראו עוד בכלכליסט:

- פורטוגל: רכשתם דירה עם נוף לים? תשלמו מעתה עוד 20% מס
- פורטוגל - היעד התיירותי הטוב ביותר ל-2016
- חשמלית ושמה ליסבון

ביוני 2015 סערו הרוחות בארץ כשספרד הכריזה שתעניק אזרחות לכל מי שיוכיח שהוא צאצא של מגורשי ספרד. זה היה אמור להיות כרטיס הכניסה הלוהט לאירופה, במיוחד משום שזו היתה הפעם הראשונה שבה גם יהודים מזרחים זכו לאפשרות להשיג את הדרכון הנחשק.

אבל למרות הרעש והצלולים, מתוך 885 ישראלים שפתחו בתהליך בקשת הדרכון בקונסוליה הספרדית עד היום, רק שבעה הצליחו לסיימו בהצלחה, בין היתר בגלל הקשיים הרבים שהוא מציב: הפונים נדרשים לעבור מבחני שפה ומורשת בספרדית בעלות של אלפי שקלים במכון סרוונטס הספרדי הלאומי, ולהוכיח לא רק קשר היסטורי לקהילת המגורשים, אלא גם זיקה עכשווית לספרד. "זה תנאי בלתי אפשרי", טוען אילון כסיף, בעל חברת קמפוס, שמתמחה בהוצאת דרכונים פורטוגליים, "אם מדובר בצאצאים של מי שגורשו לפני 500 שנה, איזה קשר מודרני יכול להיות להם?".

הישועה מסתמנת מכיוון השכנה פורטוגל. ארבע שנים אחרי גירוש ספרד בסוף המאה ה-15 החל הגירוש הפורטוגלי, ולפני שנתיים, סמוך לצאת חוק השבות הספרדי, גם פורטוגל הכריזה על רצונה לכפר ולהזמין אליה בחזרה את צאצאי המגורשים. אך בניגוד לשכנה הגדולה, היא הציבה דרישות מחמירות הרבה פחות. אם אתם יהודים מעל גיל 18 וללא עבר פלילי, עברתם את רוב המשוכות בדרך לדרכון. "הם מתייחסים לזה כעשיית צדק בעוול נורא שהם עשו", אומרת עו"ד פינקו, "הגירוש נתפס כשואה שלהם".

צילום: שאטרטוק

ליסבון, פורטוגל

החוק הסמיך את הקהילות היהודיות בפורטוגל לקבוע מי מהמבקשים הוא צאצא למגורשים, וידם קלה יחסית על חותמת האישור. יש לזה כמובן תג מחיר לא זול. 500 יורו יינתנו לקהילה (שלב ראשון בתהליך), עוד 250 יורו יועברו לרשויות הפורטוגליות (שלב שני) ועוד תשלום למשרד עורכי הדין שינהל את התהליך, אם תעדיפו לעשות זאת באמצעותו, ולא באופן עצמאי — סך הכל 10–15 אלף שקל תמורת הזכות להתמודד על קבלת דרכון. ועדיין מדובר בהליך זול יחסית לעומת זה הכרוך בקבלת דרכון ספרדי, שהמסלול להנפקתו נאמד בכ-20 אלף שקל לפחות.

תהליך האישור נמשך בין שנה לשנתיים במוצע, כאשר העיכוב העיקרי הוא בחלקו השני, ברשויות המדינה. לפי ממשלת פורטוגל, 81 ישראלים כבר קיבלו דרכון מאז נחקק החוק, אבל 2017 מסתמנת כשנת המפץ הגדול של הדרכון הפורטוגלי. התעשייה צוברת תאוצה והישראלים

נוהרים בכמויות הולכות וגדלות. עו"ד יורם זרה. "החוק הספרדי דרקוני" לאריה, מתחילת השנה פתחו כבר 2,021 ישראלים בתהליך, פי 5 לעומת 2016 כולה.

ההשתקקות לדרכון זר ברורה. ראשית, ישנו היתרון שבלהיות אזרח האיחוד האירופי, עם אפשרויות תעסוקה חדשות ולימודים אקדמיים בחינם בחלק ממוסדות הלימוד. שנית, בעלי דרכון פורטוגזי יכולים להיכנס לארצות הברית ללא צורך בוויזת תייר, כלומר יש כאן מסלול כניסה עוקף לארצות הברית עבור מסורבי ויזות מהקונסוליה האמריקאית.

"התחלנו לעשות דרכונים רומניים מאז נכנסה רומניה לאיחוד ב-2007", מספרת פינקו, "ובכל פעם שהיה משבר ביטחוני בארץ, קיבלנו עשר פניות ביום. הישראלים מתייחסים לדרכון האירופי כתעודת ביטוח ביטחונית או כלכלית. אבל יש גם את אנשי ההייטק שאין להם סבלנות לעמוד בתור לוויזה לארצות הברית, בפרט עם מדיניות הוויזה האמריקאית המחמירה היום".

אפילו אייל גולן פורטוגזי

ערן ריבלין, מנהל פיתוח מערכות מידע ממרכז הארץ, הוא בן למשפחה שעלתה ארצה מפולין לפני ארבעה דורות, אך כשניסה להוציא דרכון פולני, הוא נכשל. "ניתן לעשות זאת רק אם העלייה לארץ היתה בשנים מסוימות, שלא מתאימות לשנים של המשפחה שלי", הוא מסביר ל"מוסף כלכליסט", "אחר כך שמעתי על הדרכון הפורטוגזי, ונזכרתי שיש שמועות על איזו זיקה במשפחה. חשבתי שכדאי להרים טלפון לבדוק, ומשם זה התגלגל".

צילום: שאטרסטוק

פורטו. הקהילה בעיר צמחה פי 5 מאז יצא חוק צאצאי המגורשים

ריבלין פנה לחברת קמפוס בשוהם, ולאחר מחקר שורשים נמצא כי לשם המשפחה שלו יש ענף ספרדי שנקרא במקור רבקש ("בן רבקה"). על הבסיס הזה הוא הגיש בקשה לקהילה היהודית בפורטו בצירוף העץ המשפחתי המשוחזר. בקשתו אושרה בידי הקהילה היהודית, וכעת הוא מחכה לאישור הסופי ממשד הפנים הפורטוגזי. "תמיד אהדנו את רונלדו, ועכשיו אנחנו מבינים למה", הוא צוחק. "אפשר לראות בזה צדק היסטורי. שנים התעללו ביהודים, ועכשיו לפחות יוצאת מזה איזו פריבילגיה קטנה".

צילום: אוראל כהן

עו"ד פינקו. "כניסה עוקפת לארה"ב"

תעשיית אישורי הדרכונים הצליחה להתבסס כענף כלכלי שמפרנס עורכי דין, עסקי תיירות והשקעות בחוץ לארץ, את הקהילות היהודיות בפורטו ובליסבון ואת משרד הפנים המקומי. התחרות על הכסף הזר הביאה אפילו למבצעי הוזלות: הקהילה היהודית בפורטו מציעה אישור בן משפחה שני בחצי מחיר. ומחשש לאובדן פונים מיהרה ליסבון ליישר איתה קו.

"רק לקהילה היהודית בליסבון יש 400 פניות בחודש", מבהירה עו"ד אלנה ניסטל, הפועלת שם, "הפניות הפופולריות ביותר הן מהקהילה היהודית בטורקיה, ובמקום השני — של ישראלים. רוב הפניות מגיעות דווקא לפורטו, שהיא אמנם קהילה קטנה, אך שם עובדים במהירות וביעילות".

הקהילות מאשרות את הדרכונים לפי רשימת שמות משפחה שרוכזו בידי היסטוריונים, גנאלוגים ורבנים, וכוללת אלפי שמות, ובהם אפלולו, בכר, בללי, בן גיגי, גלנטי, דהאן, דרעי, ולנטי, ישראל, מלול, פרץ, סוויסה, עסיס ושעיה. "רוב הסיכויים שאדם ששם משפחתו ברשימה יאושר די מהר", אומרת פינקו.

סבתא מיוון או מטורקיה סוללת את הדרך לדרכון בסבירות גבוהה, מסביר עו"ד אדם ידיד. "זאת משום שיוון וטורקיה שמרו במידה הרבה ביותר את מנהגי ספרד ואת תרבות הלידיו. מנגד, התפוצה הכי פחות טובה להשתייך אליה היא עיראקים או תימנים, הם תקועים מהבחינה הזאת, ואין לי איך לעזור להם".

דווקא לאשכנזים שחושקים בדרכון יש סיבה טובה להיות אופטימיים. נתיבי הבריחה של יהודי פורטוגל עברו גם ברומניה, אוסטריה, הולנד ואנגליה. אחדים מעורכי הדין שעוסקים בתחום מבהירים בכנות כי לא מעט קהילות יהודיות אירופיות יכולות לזכות באישור המיוחל על סמך ההצהרות המתאימות.

ראש הקהילה היהודית בפורטו מיכאל רות'ולו. "הטענות נגדנו נאמרות מקנאה"

"טיפלתי במשפחות קליין, אדלר ורפפורט בהצלחה", מבטיח כסיף. "בפעם הראשונה שבא אליי ליפשיץ אחד, צחקתי, ואז הוא סיפר שיש לו רישומים לכך שפעם שם המשפחה היה מימון, והציג תעודת לידה מ-1924 עם שם הנוערים של הסבתא. כשיש תימוכין, אפשר לעשות את זה".

עו"ד ידיד. "סיכוי גבוה לדוברי לדין" צילום: עמית שעל

זה בהחלט ענף כלכלי. פורטוגל רוצה מאוד למשוך אנשים עם כסף, בעלי חברות, מי שיכולים להשקיע ולהשתקע כאן, מסבירה ניסטל. ואכן, פורטוגל השיקה תוכניות רבות לעידוד משקיעים זרים, והבולטת שבהן היא "גולדן ויזה", שמציעה אזרחות במסלולים שונים למי שישקיע 250 אלף יורו לפחות בנדל"ן, חברות, מחקרים או מיזמי תרבות פורטוגזיים. לאחרונה פורסם בכלי התקשורת כי אפילו הזמר אייל גולן רכש בליסבון שני בניינים להשקעה, מה שמבטיח לו גישה לדרכון הנחשק.

סומכים על הרב

נקודת תורפה אחת בולטת יש במסלול הפורטוגזי והיא הילדים. במסגרת החוק שנקבע לצאצאי המגורשים — מי שיכול להגיש בקשה לאזרחות הם רק בני 18 ומעלה. זאת בניגוד לחוק הספרדי, שמאפשר לכל אדם להגיש בקשה עבור עצמו ועבור ילדיו.

המסלול היחיד שדרכו מאפשרת פורטוגל להגיש בקשה לדרכון לילדים הוא זה שמתוקף חוק האזרחות הכללי, שמערים קשיים: ניתן להגיש במסגרתו בקשה, רק אם לאחד ההורים כבר יש אזרחות. כך שאם ההורים נמצאים בהליכי אישור בקשה בעצמם, עליהם להמתין עד שתאושר כדי שיוכלו להתחיל בהליך הבקשה עבור ילדיהם. בנוסף הילדים צריכים להוכיח זיקה מודרנית לפורטוגל, כמו מגורים במדינה או ידיעת השפה.

מסיבה זו חלק מעורכי הדין מגישים בקשה לדרכון פורטוגזי עבור ההורים, ולילדיהם בקשה לדרכון ספרדי. "החוק הספרדי הוא דרקוני עד בלתי אפשרי, אבל רק למבוגרים", אומר עו"ד יורם זרה, "דווקא עבור הילדים (וקשישים מעל גיל 70 — דב"נ) יש להם הקלות, כמו פטור מבחינות בספרדית וידע כללי".

חשש נוסף הוא שהיד על הנפקת האישורים קלה מדי. "כשאני רואה יותר מדי דגלים אדומים אני לא נכנס לים", אומר גורם שמסייע בהשגת דרכונים אירופיים, "אני לא בטוח עד כמה בפורטו, למשל, בודקים לעומק את האישורים. בעבר פורטוגל כבר פסלה ויזות משקיעים שטופלו בידי פקיד מסוים וניתנו בצורה לא תקינה. זה עוד עלול להתפוצץ", הוא אומר.

כסיף. "חלון ההזדמנויות קצר" צילום: עמית שעל

כסיף מבטל את הטענות הללו ומבהיר שלא כל אחד מקבל אזרחות. "כבר נתקלתי במנהל בית אבות שסיפר לי על בחור שביקש מקשישה בת 90 דוברת לדינו לומר בהקלטה שהיא הסבתא שלו, או בילד בן 19 שטען שהוא דובר לדינו מהבית. עם כל הכבוד, סיפורים כאלה לא יעברו אותי".

החשש היחיד שלו הוא שחלון ההזדמנויות לא יישאר פתוח זמן רב. "כבר יש קולות ביקורת בתוך פורטוגל שטוענים כי המדינה ויתרה על אחריות ומאפשרת כניסה של אנשים לא רצויים. כרגע הדלת פתוחה בכל הקשור לקהילה היהודית, אבל להערכתי בשלב מסוים יוסיפו לחוק עוד תקנות כדי לקבל דרכון, כמו חובת ידיעת השפה הפורטוגזית. המצב בהחלט עלול להשתנות".

מיכאל רות'וול, ראש הקהילה היהודית בפורטו, דוחה את הביקורת מכל וכל. "הטענות שלפיהן הבדיקות שלנו אינן מספקות נאמרות כנראה מקנאה. אנחנו עובדים עם משרדי עורכי דין מוכרים ואמינים בישראל. מי שמציגים לנו חומר, עושים זאת רק לאחר שוידאו קשר הדוק לקהילה הספרדית והפורטוגזית. אנו מקבלים רק בקשות מפורטות עם כל האישורים, הראיות והמסמכים הנדרשים. העובדה שאנחנו פועלים ביעילות אינה אומרת שאיננו דורשים את כל מה שנחוץ".

הזעם של רות'וול על המבקרים מובן. הקהילה היהודית בפורטו היתה קטנטנה ומנתה רק 40 איש ב-2012. מאז יצא החוק לדרך, זינק המספר הזה פי 5, בזכות בעלי דרכון חדשים מטורקיה, מרוקו, צרפת, ברזיל וכמובן גם מישראל. זו תעשייה שמייצרת למעורבים בה הכנסה לא מבוטלת.

"אנחנו דורשים תשלום רק ממי שהתהליך עבורו מאושר. מי שנדחה לא משלם על דבר", הוא מדגיש, "העלויות מיועדות לתרומה לקהילה. אנחנו משתמשים בכסף לצדקה, שיפצנו את בית הכנסת, רכשנו קרקע לבית קברות יהודי, יזמנו חנות כשרה ואנחנו מנסים להקים כאן בית ספר".

איך אתם יכולים לבדוק שורשים משפחתיים שהולכים 500 שנה אחורה?

מכיוון שקשה לצפות מאדם להחזיק בעץ המשפחה שלו זמן כה רב אחורה, אנחנו נשענים על שמות משפחה נפוצים ועל דוברי לדינו במשפחה. אפשר להצביע בבירור על קהילות שאליהן ידוע שיהודים פורטוגזים נמלטו, וכדי לוודא לאיזו קהילה שייכים הפונים, אנחנו מסייעים בהצהרה על היותם יהודים-ספרדים מפי הרב המקומי המוכר, האמין מבחינתנו".

יש הטוענים שזו מדיניות מרחיבה ונדיבה מדי של הענקת אזרחות.

"היתה דרישה להגבלת החוק בזמן כפי שעשו בחוק הספרדי, אך היא לא עברה. גם לא הדרישה לחייב ידיעת השפה הפורטוגזית, מתוך הבנה שזאת מגבלה לא סבירה. אם יש ביקורת כזו בפורטוגל, היא של מיעוט מבוטל.

"אני רואה בכך הזדמנות לתיקון עוול היסטורי ביחס לקהילה כמו קהילת יהודי טורקיה שגורשה מפורטוגל, ועלולה להידרדר שוב לקשיים עם האקלים הפוליטי שם. האפשרות

השער החדש לאירופה: הישראלים נוהרים לדרכונים פורטוגליים
 להוציא עבורם כיום אזרחות אירופית באמצעותנו יכולה להיות סגירת מעגל חשובה, ובמקרים
 מסוימים אפילו מצילת חיים".

שגריר פורטוגל בישראל סירב להתייחס לכתבה

Recommended by

אולי יעניין אותך גם

מבצע הפריצה: ההאקרים
 אירניים, הקורבן הראשון -
 אוניברסיטת בן גוריון

גזר הדין חושף: דוד אדרי קיבל
 מפסגות 65 מיליון שקל, ושי בן
 דוד 20 מיליון שקל

מה הלאה: עדכונים חמים
 מהרשת

מרחבי הרשת
 טיול בלתי נשכח בניו יורק:
 להבין את הקסם
 מסע אחר

מרחבי הרשת
 הצצה ראשונה למילאנו: 5
 פריטים שאתם חייבים לסמן
 עליהם וי
 בניין ודיור

מרחבי הרשת
 מה עושים כשיש חורף בעסק
 ואין לקוחות?
 Beeper

מרחבי הרשת
 עיירת נופש לאלפיון העליון, רק
 שעתיים מבנגקוק: הכירו את
 הוואה הין
 וואלה!

מרחבי הרשת
 רוצים לנצח בתביעה מול
 הביטוח הלאומי? המומחים
 למימוש זכויות רפואיות
 משרד עורכי דין מלכא ושות'

מרחבי הרשת
 איך אפשר לגור בזה: 6 הבתים
 הכי הזויים שראיתם
 בניין ודיור

מרחבי הרשת
 סוקולנטים – נעים להכיר
 Urban

מרחבי הרשת
 תבין, זה מסין: מה חשוב לדעת
 וממה כדאי להיזהר כשקונים
 באתרים סיניים
 תכלס: מגזין ישראלכרט

117 תגובות

כתוב תגובה

117. שלח לינק למה שכתבת (ל"ת)
 אורי, (12.04.17)

116. נכון ל2017 ספרד תיקנה החוק
 papa, (11.04.17)

115. אני בהליך לקבל אזרחות פורטוגלית
 אישי הכהן, (24.03.17)

114. פעם מישהו במשפחה חקר ומצא שורשים ספרדיים...
 כג, (17.03.17)

טען עוד